

HØRINGSSVAR, Nuuk, 17022021:

KUANNERSUIT-PROJEKTET SPILLER HASARD MED GRØNLANDS MILJØ, DEMOKRATI OG LEVENDE RESSOURCER

En godkendelse af VVM-rapporten vil ikke være i tråd med intentionerne i råstofloven og dens krav om høje standarder for miljøbeskyttelse og borgerinddragelse i beslutningsprocessen. Det vil sende et signal til befolkningen og udlandet om, at miljøet, demokratiet og Grønlands levende ressourcer ikke beskyttes.

Vi er en gruppe borgere, som er stærkt imod iværksættelse af Kuannersuit-projektet og som har læst selskabet Greenland Minerals A/S' VVM-rapport og det uafhængige fagligt notat af VVM-rapporten udført af National Center for Miljø og Energi (DCE) og Pinngortitaleriffik (GN), samt deres høringsvar. Derudover har vi fulgt pressens dækning af høringsrunden.

Vi står tilbage med et indtryk af, at der ikke er arbejdet for det bedst opnåelige niveau af miljøbeskyttelse, samfundsoplysning og borgerinddragelse. Vi mener derfor, at der skal sættes en stopper for Kuannersuit-projektet nu. Dette af hensyn til Grønlands miljø, Grønlands demokrati, Grønlands levende ressourcer.

Kerneproblemet er, at Kuannersuit har naturligt forekommende stoffer, såsom fluor, tungmetaller, uran og thorium, som i en koncentreret form udgør en katastrofal sundhedsrisiko for mennesker og miljø. Udvinning i Kuannersuit vil forurene miljøet, også selvom man blot nøjes med malmbrydning og ingen kemisk forarbejdning på stedet.

RÅSTOFLOVEN ANGIVER, AT MINEPROJEKTER SKAL LEVE OP TIL TO PRINCIPPER

Det ene princip skal sikre anvendelsen af bedst tilgængelig teknologi, også kaldes BAT. Det andet princip skal sikre at projektet anvender den miljømæssigt bedste metode, også kaldet BEP. BAT og BEP har til formål, at beskytte miljøet og mindske miljøpåvirkningen mest muligt.

GREENLAND MINERALS A/S GÅR IKKE EFTER BEDST OPNÅELIGE NIVEAU AF MILJØBESKYTTELSE, SOM RÅSTOFLOVEN FORESKRIVER

Vi mener at, Greenland Minerals A/S' VVM-rapport og DCE/GN's faglige notat tilsammen tegner et billede af at projektet ikke tilstrækkeligt anvender BAT og BEP. Lad os komme med en række eksempler:

- Malmzonen indeholder høje koncentrationer af naturligt forekommende stoffer som fluor, tungmetaller, uran og thorium. Tidligere undersøgelser viser, at der er sprækker i grundfjeldet i malmzonen, men det er uklart om selskabet vil anvende afbødende tiltag

der skal mindske nedsivningen af forurenede vand fra malmbruddet. Derfor er det usikkert at vurdere miljøpåvirkningen fra malmzonen.

- Udledning af urensede vand fra gråbjergdeponiet til Sermilik-fjorden de første 3 år er ikke i overensstemmelse med bedste miljømæssige praksis (BEP).
- Udledning af utilstrækkeligt rensede procesvand til Taseq sø i driftsperioden på 37 år er ikke i overensstemmelse med bedste miljømæssige praksis (BEP) samt anvendelsen af bedste tilgængelige teknologi (BAT).
- Dieseldrevet kraftværk med CO₂ udslip er ikke i overensstemmelse med anvendelsen af bedste tilgængelige teknologi (BAT).

1) Hvorfor vælger Greenland Minerals A/S ikke at opnå det bedste niveau af miljøbeskyttelse?

DET FAGLIGE NOTAT KONKLUDERER FLERE MANGLER

Det faglige notat efterlyser yderligere feltundersøgelser og dokumentation på tekniske løsninger, som bør gennemføres og som DCE/GN tidligere har fremlagt til Miljøstyrelsen. Vi lister et par af manglerne op nedenstående:

- Manglende dokumentation på den tekniske løsning i form af en membran på bunden af Taseq sø afstedkommer en risiko for uventede miljøpåvirkninger. Holdbarheden af membranen i bunden af Taseq sø er udokumenteret og udgør en usikkerhed omkring miljøpåvirkningens omfang.
- Manglende hydro-geologiske undersøgelser af grundfjeldet under Taseq sø og gråbjergsdeponi gør det usikkert om der vil ske nedsivning af stærkt forurenede vand, som f.eks. indeholder radioaktive grundstoffer og fluor, der kan forurene de lokale vandløb. Derfor har vi ikke tillid til Greenland Minerals A/S' påstand om, at miljøpåvirkningen bliver lille. Med disse usikkerheder kan selskabets antagelser om, at der kun vil ske en lille miljøpåvirkning ikke valideres.

Materialet mangler feltundersøgelser og dokumentation til at bevise at Greenland Minerals A/S' skrivebordsvurderinger holder stik. Vi forstår derfor ikke hvorfor Naalakkersuisut har sendt VVM-rapporten med dets mangler i høring.

2) Hvorfor har myndigheden valgt at sende VVM-rapporten med dets mangler i høring?

MANGLENDE SAMFUNDSOPLYSNING FØRER TIL EN USAGLIG HØRING OG SVAGT DEMOKRATI

Det teksttunge høringsmateriale er omfattende, komplekst og teknisk svært at forstå og det i sig selv afskærer mange menige borgere fra at forholde sig til mineprojektet. Dertil har der været mangel på letforståelig kritisk og objektiv samfundsoplysning og selv tæt op til høringsmøderne efterlyser borgerne mere lettilgængelig oplysning. Vi mener derfor, at man ikke kan forvente, at høringen bliver domineret af substantielle spørgsmål og svar.

3) Hvorfor har de relevante parter ikke frembragt målgruppetilpasset kritisk og objektiv, lettilgængeligt oplysningsmateriale op til høringsperioden, for at understøtte en saglig dialog på høringsmøderne? Hvorfor blandes oplysningsmøder og borgermøder sammen med høringsmøderne?

Vi ved alle, at den demokratiske dialog fungerer bedst når deltagerne forpligter sig til at opsøge viden og deltager saglig i debatten.

4) Hvad skal der til for at motivere flere borgere til at engagere sig og tage stilling til råstofprojekter ud fra et oplyst grundlag?

I henhold til råstofloven og retningslinjerne herfor skal Naalakkersuisut træffe beslutning om VVM-udkast kan godkendes ud fra den fornødne demokratiske debat på høringsmøderne. Hvis ikke høringsmøderne afvikles med deltagelse af Naalakkersuisut, mener vi, at folkestyret er i fare. Naalakkersuisuts beslutning om, at de ikke deltager på høringsmøderne anser vi for en usund omgang med de demokratiske principper. Demokrati er noget vi gør sammen i fællesskab, med respekt for hinandens holdninger og hvor dialog er midlet.

At Naalakkersuisut ikke deltager, hverken fysisk eller pr. telekommunikation i de såkaldte indledende høringsmøder, opfatter vi som ringe lyst til at praktisere en demokratisk dialog med de berørte parter og dette i sig selv er en desavouering af demokratiet.

Ja vi har et repræsentativt demokrati, men råstofloven foreskriver, at borgerne skal inddrages i beslutningsprocessen og derfor mener vi, at høringsmøderne skal afholdes med tilstedeværelse af Naalakkersuisut. Hvis vi skal have styrket et sundt demokrati, skal vi tage borgerinddragelse seriøst.

5) Hvordan kan vi sikre, at Naalakkersuisut fremover deltager i de lovbundne demokratiske dialoger omkring udviklingen af råstofprojekter?

6) Hvad vil Naalakkersuisut, de uafhængige rådgivere og selskabet gøre for at fremme bedre borgerinddragelse og mere samfundsoplysning? Hvad skal borgerne gøre?

RÅSTOF- OG MILJØMYNDIGHEDEN MANGLER KOMPETENCER

Ikke mindre end 14 specifikke anbefalinger og opmærksomhedspunkter har DCE/GN anført i deres faglige notat og derfor kan projektet kun gennemføres miljømæssigt forsvarligt, hvis der er omfattende regulering, tilsyn, overvågning og dialog.

DCE/GN vurderer, at en planlægning og gennemførelse af projektet kræver;

- 1) minimering af udledning af forurenende stoffer,
- 2) overvågning af miljøtilstanden og koncentrationerne af forurenende stoffer i området og

3) tilstrækkelig sikring af kontrolkapacitet hos myndighederne.

Ifølge DCE/GNs høringsvar får råstof- og miljømyndigheden brug for omfattende miljøfaglig og teknisk ekspertise i forbindelse med regulering og kontrol af Kuannersuit-projektet.

Med de rekrutterings- og fastholdelsesudfordringer Selvstyret er underlagt, tror vi, at det bliver svært for råstofmyndigheden at sikre en kompetent, rettidig regulering, kontrol og ikke mindst opfølgning på miljømæssige problemstillinger. Måske slås råstofmyndigheden allerede med disse udfordringer eftersom VVM-processen kendetegnes for at indeholde vitale mangler.

Værste konsekvens af en utilstrækkelig råstofmyndighed og et efterforskningsselskab som Greenland Minerals A/S, der har en lemfældig omgang med råstoflovens miljøkapitler, vil afspejle sig i uregulerede og ukontrollerede miljøpåvirkninger.

7) Hvilke indsatser skal der til for at modne myndighederne, selskaberne og befolkningen til at håndtere storskalaprojekter?

Mangel på faglige aktører med sprogkompetencer i grønlandsk, engelsk og dansk betyder, at dokumenter bliver fejloversat. F.eks. har DCE's faglige notat pkt. 3.7 fået den modsatte betydning i den grønlandske oversættelse, hvor der i den grønlandske version står at udledning af drænvand til Sermilik, ikke vil være farlig.

STÆRKT FORURENET TASEQ SØ KAN VÆRE EN KATASTROFE FOR DET OMKRINGLIGGENDE MILJØ

Der vil være radioaktive stoffer som uran, thorium, radium, polonium som bliver udledt til Taseq sø. I det kemiske affaldsprodukt, CRSF tailings, er de radioaktive stoffer meget mere koncentreret end i malmen. Det skyldtes processerne anvendt på raffinaderiet som op koncentrerer disse stoffer. Ud over disse radioaktive stoffer vil der være ikke radioaktive stoffer som bly, fluor og kemikalier som Greenland Minerals A/S vil anvende i raffinaderiet.

Det er vigtigt, at disse radioaktive stoffer og ikke radioaktive stoffer ikke udslipper til det omkringliggende miljø ved f.eks. uheld ved dæmningerne, vandsprøjt af kontamineret Taseq søvand ved kraftig vinde til f.eks. drikkevandsreservoir, nedsivning fra Taseq sø i tilfælde af at Taseqbunden har sprækker og ikke er tæt.

8) Kan Råstofmyndigheden og Greenland Minerals A/S garantere at disse radioaktive og ikke radioaktive stoffer bliver i Taseq sø og ikke spredes til miljøet?

JA TIL REGIONAL TILPASSET UDVIKLING

Vi er tilhængere af en differentieret økonomi og en udvikling af råstof erhvervet. Men vores modstand mod Kuannersuit-projektet er baseret på faktuelle kendsgerninger og de usikkerheder som projektet selv tegner. Med indbygget risiko for katastrofale miljøpåvirkninger, opfordrer vi til, at der satses på en anden form for lokal og regional sund erhvervsudvikling, som beskytter og styrker de oprindelige og eksisterende kultur- og erhvervsformer.

Vi mener derfor, at der skal sættes en stopper for Kuannersuit-projektet nu og at der iværksættes sunde udviklingstiltag, der beskytter Grønlands miljø, Grønlands demokrati, Grønlands levende ressourcer.

9) Hvilke erhvervsmæssige og sociale udviklingsinitiativer vil styrke de sydgrønlandske kultur- og erhvervsformer?

Med venlig hilsen

Mikkili Skourup, Jane P. Lantz, Kistâra Motzfeldt Vahl, Kristian Lyng Petersen, Bent Olesen, Erika N. Baadh, Hans Kristian Olsen, Kristine Lyng-Pedersen